

Лабораторія стійкості до біотичних чинників

□

Історія підрозділу.

Фітопатологічні дослідження в Інституті рослинництва ім. В.Я. Юр'єва ведуться з 1913 року, коли у складі Харківської сільськогосподарської дослідної станції був відкритий відділ фітопатології. Керівництво дослідженнями в різні роки здійснювали: Потєбня Андрій Олександрович – засновник лабораторії, міколог, приват-доцент Харківського університету (1913-1919 рр.); Страхов Тимофій Данилович – фітопатолог, основоположник та організатор справи захисту рослин в колишньому СРСР, член-кор. АН СРСР (1919-1930 рр.); Гречка Ірина Василівна (1961-1981 рр.), Громико Галина Миколаївна (1981-1991 рр.) – фітопатологи, учениці та послідовниці Страхова Т. Д.; Долгова Олена Мартинівна (1991-1999 рр.) – фітопатолог, учениця та послідовниця Гречки І. В.; Петренкова Віра Павлівна (1999-2010 рр.) – імунолог, член-кореспондент НААН України; Боровська Ірина Юріївна (2010 до теперішнього часу) – імунолог, учениця і послідовниця Петренкової В. П.

Напрями роботи лабораторії.

На сьогоднішній день лабораторія стійкості до біотичних чинників працює у тісній співпраці з селекційними відділами Інституту, Національним центром генетичних ресурсів рослин України, обласним департаментом сільського господарства. Основні напрямки роботи лабораторії:

- виділення джерел стійкості до хвороб та шкідників серед колекційних зразків та селекційного матеріалу озимої та ярої пшениць, ячменю, зернобобових культур, кукурудзи та соняшнику;

 - визначення донорських властивостей визначених джерел стійкості до хвороб;

 - залучення донорів стійкості до схрещувань з метою створення стійкого вихідного матеріалу;

 - добори стійких ліній з подальшою реєстрацією в Національному центрі генетичних ресурсів рослин України та залучення їх в селекційний процес відповідних підрозділів;

 - фітоекспертиза насіння та рослинних проб;

 - фітосанітарний моніторинг посівів польових культур
-

Склад лабораторії.

П.І.Б.

Посада

Петренкова В. П.

Головний науковий співробітник лабораторії стійкості до біотичних чинників, доктор с.-г. наук, пр

Боровська І. Ю.

зав. лаб., к. с.-г. н., с.н.с.

Лучна І. С.

ст. наук. сп., к. с.-г. н.

Сокол Т. В.

ст. наук. сп., к. с.-г. н.

Бабушкіна Т. В.

молодший наук. сп.

Баранова В. В.

молодший наук. сп.

Ниска І. М.

молодший наук. сп.

Єсіпова Н. В.

лаборант

Чугаєв С. В.

Аспірант. Науковий керівник - Петренкова В. П.

Приходченко А. А.

Аспірант. Науковий керівник - Петренкова В. П.

Бубнікович А. В.

Аспірант. Науковий керівник - Петренкова В. П.

Основні наукові розробки.

- Спосіб /метод/ обліку ураженості зернових та зернобобових культур листовими хворобами, перевагою якого є більш точне (порівняно з загальноприйнятими методиками) визначення площі ураженої плямистостями поверхні листя в абсолютних величинах (см²). Патент України на корисну модель № 3219 від 12.05.08.

 - Спосіб створення штучного інфекційного фону для селекції кукурудзи на стійкість до фузаріозної стеблової гнилі. **Патент** України на корисну модель № 47046 від 11.02.2010 р.

 - Спосіб визначення стійкості ячменю ярого до збудників гельмінтоспоріозу. **Патент** UA 67887 U МПК А01Н 1/04 (2006.01).

 - Спосіб визначення стійкості пшениці озимої до збудників фузаріозних кореневих гнилей. **Патент** UA 77446 U МПК А01Н 1/04 (2006.01).

 - Сформовано та зареєстровано в НЦГРРУ 12 ознакових та 1 спеціальна колекція генофонду озимої та ярої пшениці, ярого ячменю, гороху, сої, квасолі, кукурудзи за стійкістю до хвороб та шкідників.
-

Найбільш вагомі наукові публікації.

- 4 навчально-практичних посібника з визначення відмінності, однорідності і стабільності соняшнику, кукурудзи, зернобобових культур (горох, соя, квасоля, нут, сочевиця);

- монографія „Стійкість соняшнику до некротрофних патогенів” // В. П. Петренкова, І. Ю. Боровська, В. В. Кириченко. – 296 с.

- навчальний посібник „Основи селекції польових культур на стійкість до шкідливих організмів” /за редакцією академіка НААН В. В. Кириченка, члена-кореспондента НААН В. П. Петренкової. – 320 с.

- методичні рекомендації з обліку чисельності шкідників на посівах зернових колосових культур. - 65 с.

- методичні рекомендації з обліку чисельності клопа шкідливої черепашки на посівах зернових колосових культур. - 17 с.

- методичні рекомендації з обліку чисельності лучного метелика на посівах польових культур. - 12 с.

В останнє десятиріччя захищено 4 дисертаційні роботи:

- Петренкова В. П. Теоретичні основи селекції соняшнику на стійкість до некротрофних патогенів (*Sclerotinia sclerotiorum* (Lib) deBary, *Botrytis cinerea* Pers., *Phomopsis* / *Diaprotthe helianthy* Munt. – Cvet. et al) : дис. доктора с.-г. наук : 06.01.05. / Петренкова Віра Павлівна. – Одеса, 2005. – 320 с.

- Боровська І. Ю. Селекційна цінність ліній соняшнику за стійкістю до фомопсису та господарськими ознаками їх гібридів : дис. кандидата с.-г. наук : 06.01.05. / Боровська Ірина Юріївна. – Харків, 2006. – 178 с.

- Лучна І. С. Селекційна цінність зразків квасолі за стійкістю до хвороб в умовах східної частини Лісостепу України : дис. кандидата с.-г. наук : 06.01.05. / Лучна Інна Станіславівна. – Харків, 2010. – 167 с.

- Сокол Т. В. Створення вихідного матеріалу для селекції горохуна стійкість до комплексу шкідливих організмів у східному Лісостепу України: дисертація кандидата сільськогосподарських наук за спеціальністю:06.01.05 / Сокол Тетяна Володимирівна. – Х., 2012. – 187 с.

Координати завідуючого:

- службовий телефон (0572) 90-02-17, E-mail: borovska_irin@mail.ru

Ю. Боровська та В. П. Петрушко

Публікації лабораторії стійкості до біотичних чинників

НАУКОВА ШКОЛА Петренкової Віри Павлівни

Віра Павлівна Петренкова готує кадри вищої кваліфікації з питань селекції рослин на стійкість до біотичних чинників, формує наукову школу селекціонерів і фітопатологів, під її керівництвом захистили дисертації п'ять кандидатів і один доктор сільськогосподарських наук, подали дисертації до захисту три здобувачі

Кобизєва Л.Н.

Петренкова В. П.

Боровська І.О.

Ожерельєва В.М.

Музафарова В.А.

Сокол Т.В.

Лучна І.С.

Віра Павлівна Петренкова з аспірантами